

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 29. maj 2008
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2008-792-0550
Dok.: BBO40717

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 656 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 28. april 2008.

Lene Espersen

/

Lars Hjortnæs

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 656 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del):

”Vil ministeren tilsende udvalget en oversigt over de forskellige uddannelsesmæssige- og beskæftigelsesmæssige tilbud og behandlingstilbud i såvel åbne som lukkede fængsler, herunder oversigt over antal pladser pr. tilbud og eventuelle ventelister, jf. klager over manglende muligheder for beskæftigelse?”

Er det muligt at have flere tilbud i gang pr. indsat?”

Svar:

Direktoratet for Kriminalforsorgen har indledningsvist oplyst, at indsatte i åbne og lukkede fængsler i medfør af straffuldbyrdelseslovens § 38, stk. 1, har ret og pligt til at være beskæftiget ved deltagelse i arbejde, uddannelse eller anden godkendt aktivitet.

1. Den *undervisning*, der tilbydes i fængslerne, svarer som udgangspunkt til, hvad der er af uddannelses tilbud for voksne i samfundet udenfor. Der er tilbud om forberedende voksenundervisning i læsning og talforståelse, regning og matematik og i almen voksenuddannelse trin 1 og 2 (svarende til 9. og 10. klasse). Disse tilbud udbydes stort set i alle fængsler – såvel lukkede som åbne. Også ordblinde-/specialundervisning tilbydes stort set i alle fængsler. I et lukket fængsel er der tilbud om hf-undervisning, mens andre lukkede fængsler tilbyder hf på selvstudiebasis. I fængsler med mange udlændinge tilbydes dansk og/eller engelsk for udlændinge.

Der findes ikke en ajourført liste over undervisningstilbuddene, da de enkelte fængselskoler som udgangspunkt løbende tilrettelægger udbuddet efter de aktuelle ønsker og behov hos de indsatte. Det skønnes, at omtrent 20 procent af de indsatte er beskæftiget ved undervisning.

Med henblik på at kunne tilbyde de indsatte en mere erhvervsrettet undervisning er der i Statsfængslet Møgelkær igangsat et projekt, hvor der i et samarbejde mellem fængslet og en lokal erhvervsskole afvikles en række erhvervsrettede grundforløb på fængslet eller erhvervsskolen. Det overvejes i øjeblikket, om modellen kan udbredes til andre fængsler.

Om ventelister til undervisning i de åbne og lukkede fængsler har direktoratet oplyst, at der generelt set ikke er ventelister bortset fra tidspunktet for skolestart. Her kan der være 2-3 ugers ventetid. I 1 lukket fængsel er ventetiden længere i forbindelse med prøve-/eksamensafviklingen. I den

periode kan der ikke optages nye elever, hvilket indebærer, at nogle indsatte må vente fra maj til skolestart igen i august. Tilsvarende ventetid gælder dog også for borgere udenfor.

2. Beskæftigelse i form af *arbejde* tilbydes i samtlige fængsler inden for henholdsvis drift og vedligeholdelse af bygninger og anlæg samt produktionsvirksomhed. I gennemsnit tilbydes ca. 56 procent af de indsatte i fængslerne beskæftigelse ved arbejde.

Ved bygningsvedligeholdelse beskæftiges de indsatte inden for de traditionelle håndværksfag f.eks. murer-, maler-, tømrer-, smede- og VVS-fag. Derudover beskæftiges de indsatte med rengøring samt etablering og vedligeholdelse af grønne anlæg.

Ved produktionsvirksomhed beskæftiges de indsatte med fremstilling af produkter inden for træ, metal, tekstil og det grafiske område. Derudover beskæftiges de indsatte med pakke- og montagearbejde, landbrug og fremstilling af dybfrostforplejning.

Et fængsel tilbyder typisk beskæftigelse inden for 3-6 fagområder under vedligeholdelse af bygninger og anlæg samt inden for 2-5 fagområder under produktionsvirksomhed.

Der er generelt set ikke ventetid til arbejde i de åbne og lukkede fængsler.

3. For så vidt angår *misbrugsbehandling* har Kriminalforsorgen en bred vifte af tilbud om misbrugsbehandling i alle fængsler i landet samt tilbud om forbehandling i alle arresthuse. Der er i alt 403 behandlingspladser, inklusive de stoffri afdelinger. Pladserne fordeler sig således:

- 201 stofbehandlingspladser (inklusive kontraktafdelinger)
- 54 alkoholbehandlingspladser
- 38 pladser med både stof- og alkoholbehandling
- 110 stoffri afdelingspladser

Det bemærkes, at der på de 110 pladser på de stoffri afdelinger ikke foregår egentlig systematiseret behandling.

Der har endnu ikke været tilfælde, hvor en indsat ikke har kunnet tilbydes behandling grundet ventelister. Der har været ventetid på specifikke

behandlingstilbud i dele af året, men i alle disse tilfælde er den indsatte blevet tilbudt anden relevant behandling.

Nedenfor ses en komplet liste over de misbrugsbehandlingstilbud, der aktuelt er i Kriminalforsorgens institutioner. Som det fremgår, har alle fængsler dagtilbud om hash- og substitutionsbehandling, mens en række fængsler har oprettet særlige behandlingsafdelinger, som er at sidestille med døgnbehandlingstilbud i det øvrige samfund. Der er ikke et bestemt antal pladser til rådighed for så vidt angår dagbehandling. Der er således alene nævnt behandlingskapacitet på særafdelingerne.

Samlet oversigt over tilbud vedrørende misbrugsbehandling:

Behandlingsafdelinger for stofmisbrugere:

- Statsfængslet ved Horserød – kvinder med alle typer misbrug – 14 pladser
- Statsfængslet i Jyderup – alle typer misbrug – 12 pladser
- Statsfængslet Østjylland – alle typer misbrug – 24 pladser
- Statsfængslet ved Sdr. Omme – alle typer misbrug – 15 pladser
- Statsfængslet i Vridsløse – alle typer misbrug – 24 pladser
- Statsfængslet i Nyborg - hash og centralstimulerende midler – 14 pladser
- Statsfængslet Midtjylland – substitutionsbehandling af svage indsatte – 10 pladser
- Statsfængslet Møgelkær – alle typer misbrug – 14 pladser

Behandlingsafdelinger for alkoholmisbrugere:

- Statsfængslet i Renbæk – 14 pladser
- Statsfængslet i Møgelkær – 14 pladser
- Statsfængslet i Jyderup – 12 pladser
- Statsfængslet i Midtjylland – 8 pladser
- Statsfængslet i Kragsskovhede – 12 pladser

Efterbehandlingsafdelinger:

- Statsfængslet i Vridsløse – 15 pladser
- Statsfængslet i Jyderup – 14 pladser
- Kontrakt pensionen Fyn – 15 pladser

Kontraktafdelinger:

- Statsfængslet i Ringe – 12 pladser

- Statsfængslet i Nyborg – 12 pladser

Dagbehandlingstilbud:

- Statsfængslet i Søbysøgaard – misbrug af centralstimulerende midler
- Statsfængslet i Vridsløse – alkoholbehandling
- Alle fængsler (minus Institutionen Ellebæk) – hashmisbrugsbehandlingsprojekter
- Alle fængsler (minus Institutionen Ellebæk) – substitutionsbehandlingsprojekter
- Anstalten ved Herstedvester – hash- og alkoholbehandling

Motivation og forbehandling:

- Motivationskursus på KF – Projekt Menneske
- Motivationsafdeling i Nyborg
- Motivationskursus i Ringe
- Forbehandlingsprojekter i arresthuse i hele landet (Baagø-projektet)

4. Endelig tilbydes der *programmer*, som retter sig mod de *indsattes adfærd*. De programmer, der tilbydes, er Det Kognitive Færdighedsprogram, Anger Management, Booster (som er et genopfriskningsprogram for indsatte, som tidligere har gennemgået Det Kognitive Færdighedsprogram), Nye Veje og VFP (voldsforebyggende program). Ingen fængsler har alle programmer, men flere har to og enkelte har tre. Programmerne afvikles flere gange om året, og direktoratet er ikke bekendt med ventelister. I 2007 blev der afsluttet 87 programkursusforløb med ca. 300 deltagere i alt.

5. For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt det er muligt at have flere tilbud i gang pr. indsat, kan det oplyses, at undervisningen i fængslerne som udgangspunkt tilrettelægges efter enkeltfagsprincippet, således at indsatte i den almindelige arbejdstid kan deltage i både undervisning, værkstedsarbejde og diverse behandlings- og programtilbud. Det kan således bekræftes, at det er muligt, at en indsat har mere end et tilbud ad gangen.

Det er dog kun til en vis grad muligt at kombinere misbrugsbehandling med undervisning/uddannelse. En del af behandlingen tilbydes i såkaldte særafdelinger, som er kendetegnet ved at være helt afsondret fra det øvrige klientel. Behandling på en sådan afdeling fordrer som udgangspunkt,

at man retter alle ressourcer mod selve behandlingen, og at den indsatte derfor ikke deltager i andre aktiviteter. Selve tilrettelæggelsen af behandlingen på afdelingen gør endvidere, at undervisning/uddannelse ikke er en realistisk mulighed, da omgang med andre end personale samt øvrige indskrevne i behandling er udelukket.

Imidlertid er der mulighed for at kombinere tilbuddene længere fremme i forløbet, eksempelvis i efterbehandlingssammenhæng. Efterbehandlingen er rent faktisk kendetegnet ved, at en betydelig del af indsatsen er rettet mod uddannelse og undervisning eller egentlig beskæftigelse.

Behandling som dagtilbud kan ofte også kombineres med undervisning/uddannelse, idet der ikke er et krav om isolation fra det øvrige fængselsklientel. Endvidere fylder en del af dagtilbudsbehandlingen ikke den planlagte aktivitetstid helt ud, og der vil således være halve og hele dage i ugens løb, hvor der ikke foregår behandling. I disse tilfælde kan behandling kombineres med anden aktivitet, f.eks. undervisning/uddannelse (9.-10. klasse mv.).